

14. oktober 2010

Redegørelse fra Finanstilsynet om forløbet op til Capinordic Bank A/S' konkurs i henhold til § 352 a i lov om finansiel virksomhed**Sammenfatning:**

Capinordic Bank blev etableret i oktober 2006 med et forretningsgrundlag baseret på corporate finance, porteføljeforvaltning og private banking. Bankens udlånsportefølje var karakteriseret ved en høj koncentration på få brancher og modparter samt en beskednen grad af sikkerhedsstillelse i konjunkturfølsomme aktiver.

Det markante konjunkturomslag i 2008 fik alvorlige konsekvenser for banken i form af stærkt faldende rente- og gebyrindtægter. Endvidere faldt kreditkvaliteten af bankens udlån på grund af udviklingen på erhvervsejendomsmarkedet og et generelt fald i boniteten af bankens debitorer som følge af krisen. I juni 2008 hævdede banken derfor sit solvensbehov på foranledning af Finanstilsynet, fra 12 procent til 24,4 procent. Bankens faktiske solvens var dog samtidig usædvanlig høj i forhold til andre pengeinstitutter, og banken havde medio 2008 en kapital, der var på størrelse med de samlede udlån.

Bankens risikoprofil var årsag til, at Finanstilsynet fulgte banken tættere end andre banker af samme størrelse, og Finanstilsynet gennemførte således fire inspektioner i perioden 2007 – 2009.

På trods af Finanstilsynets advarsler om, at bankens udlån havde en dårlig bonitet, fortsatte Capinordic Bank i slutningen af 2008 og begyndelsen af 2009 med at yde væsentlige nye og forøgede udlån, samtidig med, at banken kun i begrænset omfang nedbragte sine svage udlån.

På baggrund af en inspektion i december 2009 konkluderede Finanstilsynet i januar 2010 over for Capinordic Banks nye ledelse, at bankens faktiske solvens formentlig var lavere end solvensbehovet. Banken havde derfor behov for en kapitaltilførsel. Samtidig oplyste banken i flere omgange om en række retstvister, som Finanstilsynet ikke tidligere havde fået underretning om, og som tilsammen udgjorde et erstatningskrav mod banken på 430 mio. kr.

Bankens moderselskab, Capinordic A/S, så sig ikke i stand til at rejse den nødvendige kapital, og 11. februar 2010 begærede Finanstilsynet banken konkurs.

Finanstilsynet anmeldte i juni 2010 et medlem af den tidligere ledelse i Capinordic-koncernen til politiet for insiderhandel med Capinordic A/S-aktier i perioden op til Capinordic Banks konkurs.

Finanstilsynet undersøger også, om Capinordic Bank har foretaget kursmanipulation med Capinordic A/S-aktien. Eventuelle politianmeldelser vil ske efter forelæggelse for Fondsrådet.

Finanstilsynet har endvidere undersøgt en række øvrige forhold i forløbet op til bankens konkurs, herunder om der er begået forsømmelser af bankens direktion, bestyrelse og eksterne revision. I den type sager vil Finanstilsynet forelægge eventuelle politianmeldelser for Det Finansielle Virksomhedsråd. På nuværende tidspunkt er det ikke muligt at oplyse nærmere om undersøgelserne.

1. Redegørelsens formål og retlige grundlag

Denne redegørelse udarbejdes og offentliggøres i henhold til § 352 a i lov om finansiel virksomhed:

§ 352 a

I tilfælde, hvor en finansiel virksomhed er erklæret konkurs, største delen af den finansielle virksomheds drift er ophørt eller overdraget, eller hvor et forsikringsselskabs forsikringsbestand er taget under administration, udarbejder Finanstilsynet en redegørelse for årsagerne hertil, hvis et af nedennævnte forhold er indtruffet i forbindelse med eller i en kortere periode forud for virksomhedens konkurs m.v.:

- 1) *Finansiel Stabilitet A/S har medvirket ved overdragelsen af virksomheden, jf. §§ 7 eller 8 i lov om finansiel stabilitet, eller staten har lidt tab på en individuel statsgaranti i medfør af § 16 a i lov om finansiel stabilitet.*
- 2) *Staten har lidt tab på kapital indskudt i virksomheden i medfør af lov om statsligt kapitalindskud i kreditinstitutter eller på ejerbeviser, som staten har erhvervet som led i konverteringen af sådan kapital.*
- 3) *Staten i øvrigt har ydet garanti eller stillet midler til rådighed for virksomheden, dens kreditorer eller en erhverver af hele eller dele af virksomheden.*

Stk. 2. Finanstilsynet skal offentliggøre redegørelsen efter stk. 1. I forbindelse med offentliggørelsen finder § 354 ikke anvendelse, medmindre oplysningerne vedrører kundeforhold eller tredjemand, der er eller har været involveret i forsøg på at redde den pågældende finansielle virksomhed.

Stk. 3. Redegørelsen efter stk. 1 skal beskrive Finanstilsynets rolle under forløbet op til konkursen m.v.

Stk. 4. Finanstilsynets pligt til at udarbejde en redegørelse efter stk. 1 omfatter også de finansielle virksomheder, som opfyldte bestemmelsens krav efter den 1. marts 2009.

Formålet med redegørelsen er at sikre offentlighed om baggrunden for Capinordic Bank A/S' konkurs og Finanstilsynets rolle i forløbet op til sammenbruddet.

Finansieringsselskabet af 11/2 2010 A/S, som er et datterselskab af Finansiell Stabilitet A/S, indgik den 11. februar 2010 aftale med kurator i boet efter Capinordic Bank A/S om overdragelse af bankens aktiver i Danmark. Overdragelsen omfattede også bankens tilknyttede virksomheder, herunder Dansk O.T.C. Fondsmæglerselskab A/S. Endvidere blev bankens medarbejdere og alle forpligtelser vedrørende disse overtaget.

I redegørelsen beskrives Finanstilsynets tilsyn med Capinordic Bank A/S fra etableringen i oktober 2006 og frem til februar 2010, hvor banken gik konkurs. Finanstilsynet var i denne periode på undersøgelse i banken i juni-oktober 2007, juni 2008, november 2008 samt december 2009 og foretog derudover andre tilsynsmæssige aktiviteter rettet mod banken.

Redegørelsen indeholder ikke en fuldstændig gennemgang af alle Finanstilsynets sager vedrørende Capinordic Bank A/S i perioden. Sager, som er fundet at være uden betydning for vurderingen af Finanstilsynets varetagelse af tilsynet i forhold til banken, er udeladt.

Finanstilsynet, og dermed også økonomi- og erhvervsministeren, er sædvanligvis afskåret fra at videregive fortrolige oplysninger om de enkelte pengeinstitutter som følge af Finanstilsynets lovbestemte, skærpede tavshedspligt, jf. § 354 i lov om finansiell virksomhed. Såfremt § 352 a i lov om finansiell virksomhed finder anvendelse, giver bestemmelsen imidlertid mulighed for at videregive fortrolige oplysninger om banken.

§ 352 a finder anvendelse, eftersom et datterselskab til Finansiell Stabilitet A/S den 11. februar 2010 indgik aftale med bankens konkursbo om overdragelse af bankens aktiver i Danmark, jf. ovenfor. Forud for dette havde bankens bestyrelse den 10. februar 2010 indgivet anmodning til skifteretten om betalingsstandsning, og den 11. februar 2010 indgav Finanstilsynet konkursbegæring mod banken.

2. Årsagerne til bankens sammenbrud

2.1. Etablering af banken

Banken blev etableret i oktober 2006 ved omdannelsen af G P Børsmæglerselskab A/S til en bank. Bankens udlån i 2008 og 2009 udgjorde på sit

højeste niveau ca. 900 mio. kr., svarende til knap 0,4 % af danske pengeinstitutters samlede udlån.

I juni 2007 ansøgte banken om Finanstilsynets tilladelse til at åbne en filial i Stockholm. Finanstilsynet afslog imidlertid ansøgningen. Det skyldtes, at banken i to tilfælde havde overtrådt reglerne om store engagementer, havde foretaget flere fejlindberetninger til tilsynet, og at bankens resultat for 1. kvartal 2007 var negativt, selv om der var budgetteret med et positivt resultat. Derudover var der tale om en nyetableret bank, og Finanstilsynet vurderede, at banken skulle have vist en forsvarlig drift, inden en tilladelse kunne komme på tale.

I april 2008 modtog tilsynet en ny ansøgning. Siden ansøgningen i 2007 havde tilsynet ikke konstateret lovovertrædelser. Banken havde fortsat haft fejl i indberetningerne, dog var der i indberetningen for 1. kvartal 2008 meget få fejl. Derudover havde Finanstilsynet foretaget en kreditundersøgelse i juni 2008, der viste, at kreditboniteten var svag, men at banken samtidig havde en høj solvensprocent.

Efter forelæggelse for Det Finansielle Virksomhedsråd gav Finanstilsynet derefter tilladelse til filialetablering ved at sende notifikationen af filialen til de svenske tilsynsmyndigheder.

2.2. Bankens risikoprofil

Bankens strategi var inden den finansielle krise primært baseret på forretningsområderne corporate finance, porteføljeforvaltning og private banking.

Udlånsaktiviteterne var rettet mod mellemfinansiering i forbindelse med virksomheders børsintroduktion og/eller rekonstruktion samt investeringslån på private banking-området. Endvidere havde banken udlån til bl.a. ejendomsrelaterede udviklingsprojekter. Bankens udlånsportefølje var karakteriseret ved en høj koncentration på få brancher og modparter samt en beskeden grad af sikkerhedsstillelse i konjunkturfølsomme aktiver.

Bankens risikobetonede udlån var en af årsagerne til, at Finanstilsynet fulgte banken tæt og var på inspektioner tre gange i perioden fra juni 2008 til januar 2010. Til sammenligning kan det oplyses, at Finanstilsynet i gennemsnitlige institutter af tilsvarende størrelse normalt vil være på inspektion hvert 4. år.

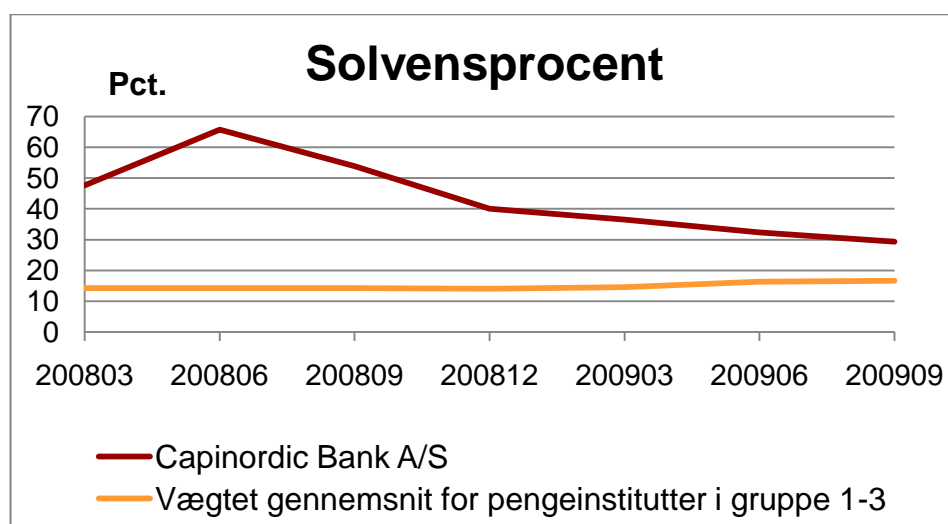
Den risikofyldte udlånsportefølje betød også, at banken på Finanstilsynets foranledning hævede sit individuelle solvensbehov fra 12 pct. til 24,4 pct. i juni 2008. Ved udgangen af 2008 var der samlet set afsat en reserve på 483 mio. kr. i form af nedskrivninger og solvensbehov, svarende til 60

pct. af bankens samlede udlån. Capinordic Bank var dermed et af de pengeinstitutter, som relativt set havde reserveret mest kapital til fremtidige tab.

De store nedskrivninger og det høje solvensbehov betød endvidere, at banken havde begrænsede muligheder for at påtage sig yderligere risici. Bankens udlån efter nedskrivninger var således ret konstant i størrelsesordenen 800-900 mio. kr., jf. tabel 1 i afsnit 2.3.

Hertil kom, at bankens solvens var usædvanlig høj i forhold til andre pengeinstitutter, se figur 1. Medio 2008 havde banken således en kapital, der svarede til de samlede udlån, se tabel 1 i afsnit 2.3.

Fig. 1

2.3. Resultatudvikling mv. for Capinordic Bank A/S

I 2007 havde banken et resultat før skat på knap 81 mio. kr. Den faktiske solvens ultimo 2007 var 52,6 %.

For første halvår 2008 var resultatet før skat positivt med 11 mio. kr., mens det for hele 2008 blev negativt med 169 mio. kr. Underskuddet kunne især henføres til nedskrivninger på udlån (139 mio. kr.) samt faldende gebyrer og provisionsindtægter. I slutningen af 2008 steg bankens balance primært som følge af øgede indlån fra svenske kunder. Bankens faktiske solvens var faldet til 40,1 % som følge af resultatudviklingen og en ekstraordinær udlodning af udbytte i 3. kvartal 2008 på 120 mio. kr.

Ved udgangen af 3. kvartal 2009 havde banken et resultat før skat på -106 mio. kr., som i væsentligt omfang kunne henføres til svigtende indtjening. Ultimo september 2009 var den faktiske solvens på grund af det negative resultat faldet til 29,3 %.

Tabel 1 (Der er i tabellen kun medtaget udvalgte poster)

Ultimo, mio. kr.	2008-03	2008-06	2008-09	2008-12	2009-03	2009-06	2009-09	2009-12 foreløbig*
Resultat								
Netto renteindtægter	15,9	30,3	46,8	62,3	6,9	13,1	17,1	
Gebyrer og provisioner	4,4	85,2	104,5	135,5	2,2	12,9	10,1	
Netto rente- og gebyrindtægter	20,1	114,2	149,6	195,6	8,1	24,6	25,3	
Kursreguleringer	-18,2	-30,8	-36,0	-69,2	-8,3	-12,2	-12,3	
Personaleomkostninger	-35,6	-67,6	-102,8	-146,4	-30,4	-57,6	-83,0	
Nedskrivninger på udlån	0	-1,6	-8,9	-139,4	0	-12,2	-22,3	
Resultat før skat	-34,9	11,0	-2,6	-169,2	-36,4	-68,8	-106,3	-431,6
Balance								
Tilgodehavender hos kreditinstitutter mv.	377	289	141	513	961	397	239	336
Udlån	868	877	870	803	861	851	807	666
Akkumulerede nedskrivninger på udlån	0	2	9	137	137	100	112	
Obligationer	114	124	70	49	47	213	223	120
Aktier	170	131	120	141	148	118	178	79
Balance	1.582	1.571	1.392	1.750	2.223	1.802	1.667	1.295
Gæld til kreditinstitutter mv.	84	124	82	7	15	9	4	1
Indlån	580	507	503	1.091	1.549	1.031	1.099	1.029
Egenkapital	852	866	731	603	583	540	505	192
Solvens								
Basiskapital e. fradrag	844	874	749	567	538	449	405	194
Vægtede poster	1.772	1.328	1.390	1.417	1.474	1.387	1.381	1.190
Solvensprocent	47,7	65,8	53,9	40,1	36,5	32,4	29,3	16,3
Solvensbehov	12,0	24,4	24,4	24,9	23,9	23,2	22,4	33,7

*Dette er bankens egne ureviderede tal pr. 3. februar 2010. Banken har ikke udarbejdet årsrapport for 2009.

2.4. Eksterne forhold – Udviklingen i økonomien samt den finansielle krise

Det markante konjunkturomslag i løbet af 2008 fik alvorlige konsekvenser for især bankens corporate finance og private banking aktiviteter i

form af stærkt faldende rente- og gebyrindtægter, jf. tabel 1. Endvidere faldt kreditkvaliteten af bankens udlån henset til udviklingen på erhvervs-ejendomsmarkedet og et generelt fald i boniteten af bankens debitorer som følge af krisen.

3. Konkrete tilsynsaktiviteter

3.1. Undersøgelser mv.

3.1.1. Ordinær undersøgelse juni – oktober 2007

Finanstilsynet gennemførte 28.-29. juni, 27.-28. september og 4.-5. oktober 2007 en ordinær undersøgelse af Capinordic Bank. Kreditrisikoområdet blev undersøgt i juni, mens øvrige områder, herunder markedsrisiko og forebyggende foranstaltninger mod hvidvask, blev undersøgt i september og oktober.

Kreditundersøgelsen omfattede alle udlånsengagementer over 1 mio. kr., i alt 39 stk., samt alle engagementer med bankens bestyrelse og direktion, i alt 7 stk. Undersøgelsen gav ikke anledning til væsentlige generelle bemærkninger til boniteten af de gennemgåede engagementer. Ved denne vurdering lagde Finanstilsynet blandt andet vægt på, at kreditgivningen primært omfattede faciliteter med kort løbetid og investeringskreditter på dækket basis, rettet mod private banking kunder.

På det afsluttende møde med banken 30. oktober 2007 oplyste ledelsen, på foranledning af Finanstilsynets spørgsmål, at den ikke havde fået informationer om de enkelte engagementer, der indikerede, at de var væsentligt forringet siden Finanstilsynets kreditgennemgang i juni.

I rapporten om undersøgelsen, som blev sendt til Capinordic Bank 20. december 2007, gav Finanstilsynet banken en række påbud og risikoplysninger, hvoraf de væsentligste var:

Påbud:

- Banken fik påbud om at præcisere sin kreditpolitik på en række områder, herunder at præcisere, hvad banken mente med ”enkelt-engagementer, der kan true bankens eksistens”. Dette blev især givet på baggrund af tidligere overtrædelser af reglerne om store engagementer. Banken blev samtidig påbudt at præcisere kreditpolitikken, så den indeholdt retningslinjer for kreditgivning til brancher, produkter og geografiske områder.
- Banken fik påbud om at ændre i bestyrelsens forretningsorden, så det fremgik, at engagementer med direktionens nærtstående krævede bestyrelsens godkendelse.

- Banken fik påbud om at udarbejde forretningsgange for svage engagementer og gruppevise nedskrivninger og indsende dem til tilsynet sammen med revisionens bemærkninger.
- Banken fik påbud om at forbedre datakvalitet og datadisciplin i bevillingsresuméer og kreditindstillinger samt kontrollen af disse, for at minimere risikoen for fejlinformation.
- Banken fik påbud om at behandle og risikovurdere tre engagementer som ét samlet engagement på grund af krydskautitioner.

Risikooplysninger:

- Finanstilsynet henledte bankens opmærksomhed på, at bevilling af engagementer uden et vist minimumskendskab til kundens økonomiske forhold medfører en risiko, uagtet at engagementet var fuldt dækket med pant.
- Tilsynet henledte bankens opmærksomhed på, at medmindre bevilling er baseret på den enkelte investors øvrige økonomiske forhold, kan det være forbundet med risiko, hvis investeringskreditter i væsentligt omfang baseres på sikkerheder i samme værdipapir. Særligt, hvis der er tale om værdipapirer med usikker værdiansættelse, begrænset likviditet og/eller høj kursrisiko.
- Finanstilsynet gav risikooplysninger om to konkrete udlånsengagementer. I det ene tilfælde, fordi der var tale om et stort engagement, hvor der var usikkerhed om aktivernes værdi og begrænset cash flow fra driften. Derudover var engagementet indgået med et medlem af bankens ledelse, hvorfor bestyrelsen og direktionen særligt skulle overvåge forsvarligheden og forløbet af engagementet. Det andet engagement var et relativt stort engagement, der primært var baseret på sikkerhedsstillelsen. Finanstilsynet advarede om risikoen ved, at sikkerheden i betydeligt omfang bestod af illikvide aktier.

3.1.2. Ekstraordinær kreditundersøgelse, juni 2008

Finanstilsynet foretog i juni 2008 en ekstraordinær kreditundersøgelse af 14 udvalgte engagementer som opfølgning på 52 pengeinstitutters indberetninger af store ejendomsrelaterede engagementer i maj 2008.

Kreditundersøgelsens fokus var vurdering af nedskrivnings- og solvensbehov ved gennemgang af de enkelte engagementer. Finanstilsynet gjorde i sin tilbagemelding til banken opmærksom på, at de store engagementer var af ringe bonitet. Sikkerhederne bestod i stort omfang af kautitioner og sikkerheder i kapitalandele. Sikkerhederne var dermed af en dårligere kvalitet, end det er normalt i danske pengeinstitutter. Der var endvidere koncentration inden for en snæver personkreds.

Bankens opfølgning på engagementer i form af indhentelse og analyse af kvartalsregnskaber, personlige regnskaber for debitorer og kautionister samt udarbejdelse af risikomæssige følsomhedsanalyser af engagementerne vurderedes endvidere som mangelfuld.

Finanstilsynet vurderede derfor, at der var behov for en mere dybtgående undersøgelse af bankens større risikoområder senere i 2008.

Finanstilsynets kritiske vurderinger af udlånsengagementerne gav anledning til, at tilsynet krævede, at banken foretog en ny solvensbehovsopgørelse. Denne viste et solvensbehov på 24,4 %, svarende til et kapitalbehov på 324 mio. kr. Hidtil havde solvensbehovet været 12 %. Den faktiske solvens pr. 30. juni 2008 var 65,8 %.

3.1.3. Ekstraordinær undersøgelse af bankens kreditområde, november 2008

Finanstilsynet gennemførte i november 2008 en ekstraordinær undersøgelse af bankens kreditområde.

Undersøgelsen udgjorde en opfølgning på tilsynets ekstraordinære undersøgelse i juni 2008 og omfattede en gennemgang af bankens 15 største engagementer samt yderligere 7 udvalgte engagementer, svarende til 80-85 % af udlånsmassen. Undersøgelsens fokus var vurdering af nedskrivnings- og solvensbehov ved gennemgang af de enkelte engagementer.

Finanstilsynets kommentarer i brev af 27. februar 2009 til banken og dens revisorer efter undersøgelsen var:

- Tilsynet vurderede fortsat, at bankens store engagementer var af ringe bonitet og dermed fortsat forbundet med en betydelig tabsrisiko.
- Ved undersøgelsen havde banken siden juni 2008 i begrænset omfang fået nedbragt engagementer med svaghedstegn eller fået stillet nye sikkerheder fra debitorer. Dette havde efter tilsynets vurdering ikke kunnet opveje en stigning i risikoen som følge af engagementernes ringe bonitet kombineret med den negative udvikling på ejendoms- og kapitalmarkederne.
- Tilsynet vurderede, at risikoen på de gennemgåede engagementer samlet set (solvensbehov og nedskrivninger) udgjorde et beløb på ikke under 325-355 mio. kr.
- Engagementerne omfattet af undersøgelsen udgjorde 80-85 % af bankens samlede udlånsportefølje. Tilsynet vurderede, at det var relevant at forudsætte, at risikoen forbundet med den resterende del af udlånene

som minimum svarede til risikoen forbundet med engagementerne omfattet af undersøgelsen. Med denne forudsætning skønnede tilsynet, at der var en risiko (solvensbehov og nedskrivninger) på ca. 70-75 mio. kr. på denne del af udlånsmassen, som ikke ellers var omfattet af undersøgelsen.

Efter dialog med tilsynet revurderede bankens bestyrelse solvensbehovet pr. ultimo 2008 til 24,9 %. Hertil kom, at de individuelle nedskrivninger på udlån i 2008 udgjorde 136 mio. kr.

3.1.4. Møde med banken efter halvårsregnskab, september 2009

Som følge af bankens på daværende tidspunkt netop offentliggjorte dårlige resultat for halvåret 2009 tog Finanstilsynet initiativ til et møde med bankens direktion. Finanstilsynet ønskede oplyst, hvilke tiltag banken havde foretaget og agtede at foretage for at imødegå bankens negative resultat.

Banken redegjorde på mødet for den fremtidige strategi, herunder hvilke aktivitetsområder den ville have fokus på fremover. Banken oplyste bl.a., at den var i gang med meget væsentlige omkostningsreduktioner.

3.1.5. Undersøgelse i december 2009

Finanstilsynet gennemførte en undersøgelse i december 2009 med hovedvægt på kredit- og markedsrisikoområdet.

Finanstilsynets konklusioner blev fremlagt på et møde den 21. januar 2010 med bankens bestyrelse, direktion og revisorer. Finanstilsynets konklusioner var foreløbige, ikke mindst i lyset af, at det dagen før blev oplyst til Finanstilsynet, at en retstvist ikke var på 65 mio. kr., men på 140 mio. kr.

I forhold til undersøgelsen i november 2008 havde den fortsatte negative udvikling i den økonomiske konjunktursituation forværret boniteten af bankens debitorer og forringet værdien af en række af de stillede sikkerheder. Finanstilsynet erfarede, at banken havde ydet nye og forøgede engagementer efter undersøgelsen i november 2008. Banken havde ligeledes kun i et begrænset omfang fået nedbragt dens mange svage engagementer.

På mødet den 21. januar 2010 meddelte tilsynet:

- Det var tilsynets foreløbige vurdering, at banken havde brug for en kapitaltilførsel, idet tilsynet vurderede, at den faktiske solvens kunne være lavere end solvensbehovet. Tilsynet ville vende tilbage herom.

- Det var en væsentlig forudsætning for bankens fortsatte eksistens, at bankens meget ringe indtjening (også før nedskrivninger) blev væsentligt bedre.
- Bankens kunder havde generelt en meget dårlig kreditkvalitet. Der var behov for betydelige mernedskrivninger og tillæg til solvensbehovet.
- Kreditgivning var i vidt omfang baseret på pant af usikker værdi snarere end låntagers indtjeningsevne og likviditetsskabelse.
- Selvom nogle låntagere havde en bogført egenkapital af betydelig nominal størrelse, var det i de fleste tilfælde usikkert, om der var reel formue og evne til at indfri bankengagementet.
- En del engagementer var meget store.
- Tilsynet fandt det kritisabelt, at banken havde ydet væsentlige nye eller forøgede udlån i 2. halvår 2008 og 1. kvartal 2009, hvor bankens betydelige udfordringer måtte stå ledelsen klart.
- Bankens mange svage engagementer var ikke eller kun i begrænset omfang nedbragt siden seneste undersøgelse i efteråret 2008.

På mødet den 21. januar 2010 og senere modtog tilsynet oplysninger om yderligere retstvister. Ifølge revisionens udsagn var antallet og størrelsen af disse retstvister også overraskende for dem. Retstvisterne voksede og blev pr. 6. februar 2010 opgjort til ca. 430 mio. kr.

På baggrund af oplysningerne konkluderede tilsynet blandt andet, at bankens faktiske solvens formentlig ville være mindre end solvensbehovet. I forlængelse heraf sendte tilsynet den 22. januar 2010 brev til banken, blandt andet med anmodning om, at banken senest den 29. januar 2010 skulle sende nye opgørelser over nedskrivninger og solvensbehov.

Tilsynet oplyste en række engagementer og angav mernedskrivninger og solvens for hvert enkelt engagement. Mernedskrivningerne var på i alt 69,5 mio. kr., og solvensbehovet på disse engagementer var på i alt 315,6 mio. kr. Hertil skulle banken indregne solvensbehov til kreditrisiko for de engagementer, som ikke var omfattet af listen.

Tilsynet vurderede, at der yderligere skulle afsættes ikke under 60 mio. kr. i solvensbehov til afdækning af den manglende indtjening.

Tilsynet bemærkede til bankens egenbeholdning af aktier, at værdien af en konkret aktiepost formentlig var yderst beskeden, eventuelt 0, og at der tilsvarende kunne være andre dele af bankens beholdning, som til brug for opgørelsen af solvensbehovet skulle værdiansættes til væsentligt mindre beløb, eventuelt til 0.

Endelig bemærkede tilsynet, at andre risikoelementer skulle overvejes særligt omhyggeligt, eksempelvis den operationelle risiko. Såfremt risikoen på de retssager, som banken var part i eller forventeligt ville blive part i, var

indregnet som operationel risiko, skulle dette specificeres. Såfremt risiko på retssager ikke var indregnet i den operationelle risiko, men afsat separat, skulle dette ligeledes fremgå med angivelse af en kvantificeret risiko på det enkelte forhold.

3.2. Revisionsprotokollater

Et pengeinstituts eksterne revisorer har ansvaret for revisionen af årsrapporten. Revisionen afsluttes med en påtegning på årsrapporten. Hvis denne er uden forbehold eller supplerende oplysninger, indebærer det, at årsrapporten ifølge revisorerne ikke indeholder væsentlige fejl eller mangler.

Revisorerne rapporterer i revisionsprotokollen til bestyrelsen om den udførte revision, resultatet heraf samt øvrige forhold af interesse for bestyrelsen. I finansielle virksomheder stiller Finanstilsynet en række supplerende krav til indholdet af revisionsprotokollatet vedrørende årsrapporten.

Revisionsprotokollatet vedrørende årsrapporten skal sendes i kopi til Finanstilsynet. Finanstilsynet læser som fast praksis dette med henblik på at opnå en øget viden om pengeinstituttets drift, praksis, kapital m.v. og vurderer på baggrund af protokollatet, om der er områder, der giver grundlag for en tilsynsmæssig reaktion.

I fokus ved denne gennemgang er blandt andet bemærkningsafsnittet, hvor revisionen i henhold til bilag 2 til revisionsbekendtgørelsen (bekendtgørelse nr. 1304 af 16. december 2008) skal gøre bemærkninger om f.eks. lovovertrædelser og om pålæg fra Finanstilsynet, som virksomheden endnu ikke har efterlevet.

Såfremt Finanstilsynet har bemærkninger eller ønsker forhold fra revisionsprotokollatet nærmere uddybet, vil Finanstilsynet enten skrive til pengeinstituttet eller lade det indgå som en del af en pengeinstitutundersøgelse.

3.2.1. Revisionsprotokoller vedrørende årsrapporten 2007

Revisionens erklæringer var uden forbehold, ligesom revisionen påtegnede regnskabet uden forbehold.

Revisionen oplyste i revisionsprotokollatet for 2007, at den havde påset, at banken havde efterlevet samtlige påbud fra Finanstilsynets undersøgelse i 2007.

Revisionen havde i protokollatet for 2007 noteret følgende enslydende bemærkning for de 10 største engagementer:

”Vi er enige i ledelsens vurdering af risikoen på engagementet og skal i henhold til revisionsbekendtgørelsen § 25, erklære, at ovenstående engagement er målt korrekt.”

Revisionen påpegede, at den havde foretaget revision af årsrapporten, herunder påset, at de gældsposter og forpligtelser, herunder eventualforpligtelser, der var revisionen bekendt, var rigtigt udtrykt i årsrapporten.

Revisionen havde indhentet den daglige ledelses vurdering af risikoen for, at årsrapporten kunne indeholde væsentlige fejl eller fejlinformationer som følge af besvigelser.

Revisionen havde ikke givet anledning til nogen formodning om tilstedeværelsen af besvigelser, som kunne påvirke virksomheden.

Revisionen gennemgik bankens engagementer omfattet af §§ 78 og 80 i lov om finansiel virksomhed. Disse paragraffer handler bl.a. om bankens engagementer med bestyrelsen og direktionen samt engagementer med virksomheder, som har relation til bestyrelse eller direktion. Revisionen tog bl.a. stilling til, om disse engagementer var bevilget på sædvanlige forretningsbetingelser og markedsbaserede vilkår. Revisionen havde ingen bemærkninger hertil.

Revisionen erklærede endvidere, at der ikke var konstateret væsentlige fejl og mangler i forbindelse med gennemgangen af koncerninterne transaktioner.

3.2.2. Revisionsprotokoller vedrørende årsrapporten 2008

Revisionens erklæringer var uden forbehold, ligesom revisionen påtegnede regnskabet uden forbehold.

Revisionen havde i protokollatet for 2008 noteret følgende enslydende bemærkning for de 10 største engagementer:

”Vi er enige i ledelsens vurdering af risikoen på engagementet og skal i henhold til revisionsbekendtgørelsen § 24, stk. 3, erklære, at ovenstående engagement er målt korrekt.”

Revisionen noterede, at banken havde konstateret en generel forværring af boniteten af engagementsporteføljen. Det relaterede sig ifølge revisionen i høj grad til segmenterne ejendomme og finansiering og investering, som udgjorde 68,9 % af udlånsmassen pr. 31/12-2008.

Revisionen bemærkede bl.a.:

”De individuelle nedskrivninger er markant forøget i året fra DKK 0,0 mio. primo året til DKK 135,8 mio. pr. 31. december 2008.” og ”Vi har gennemgået ledelsens vurdering af engagementerne uden bemærkninger.”

Revisionen påpegede, at den havde foretaget revision af årsrapporten, herunder påset, at de gældsposter og forpligtelser, herunder eventualforpligtelser, der var revisionen bekendt, var rigtigt udtrykt i årsrapporten.

Revisionen havde indhentet den daglige ledelses vurdering af risikoen for, at årsrapporten kunne indeholde væsentlige fejl eller fejlinformationer som følge af besvigelser.

Revisionen havde ikke givet anledning til nogen formodning om tilstedeværelsen af besvigelser, som kunne påvirke virksomheden.

Revisionen gennemgik bankens engagementer omfattet af §§ 78 og 80 i lov om finansiel virksomhed. Disse paragraffer handler bl.a. om bankens engagementer med bestyrelsen og direktionen samt engagementer med virksomheder, som har relation til bestyrelse eller direktion. Revisionen tog bl.a. stilling til, om disse engagementer var bevilget på sædvanlige forretningsbetingelser og markedsbaserede vilkår. Revisionen havde ingen bemærkninger hertil.

Revisionen erklærede endvidere, at der ikke var konstateret væsentlige fejl og mangler i forbindelse med gennemgangen af koncerninterne transaktioner.

3.3. Særlige tilsynsaktiviteter

3.3.1. Banken ansøgte i august 2008 om fornyelse af tilladelse til at have et koncerninternt engagement på i alt 100 mio. kr. Tilsynet mente ikke, at der var grundlag for at tillade et så stort engagement.

Banken fik i september 2008 i stedet tilladelse i henhold til § 182 i lov om finansiel virksomhed til, at banken kunne have et uvægtet engagement på 5 mio. kr. for at kunne varetage opgaven som market maker. Derudover gav Finanstilsynet banken tilladelse til at have et koncerninternt engagement som følge af de hidtil indgåede engagementer med kunder, der havde stillet aktier til sikkerhed for engagementet. Tilladelsen omfattede alene 2 mio. stk. aktier i forbindelse med de hidtil indgåede aftaler og var betinget af, at banken ved opgørelsen af solvensbehovet, jf. § 124, stk. 4, i lov om finansiel virksomhed, så bort fra kundernes sikkerhedsstillelse.

Tilladelsen blev fornyet den 24. marts 2009. Banken havde ansøgt om en ramme på 25 mio. kr. til varetagelse af market maker opgaven, men tilsynet gav kun tilladelse til en forhøjelse til 10 mio. kr. Beløbet var under

henvisning til bankens høje risikoprofil yderst beskedent i forhold til de beløb, der normalt gives tilladelse til i forbindelse med koncerninterne engagementer.

3.3.2. Finanstilsynet godkendte den 27. april 2009 i medfør af § 61, stk. 1, i lov om finansiel virksomhed, at banken erhvervede 100 pct. af aktiekapitalen i Dansk O.T.C. Fondsmæglerselskab A/S fra Capinordic A/S.

Banken forventede, at erhvervelsen af Dansk O.T.C. Fondsmæglerselskab A/S ville styrke bankens Private Banking og Investment Banking aktiviteter. Banken vurderede, at integrationen af selskabet i banken ville have et stort synergi-potentiale med bankens andre forretningsområder.

Finanstilsynet bad banken om yderligere dokumentation for, at købesummen, som oplyst af banken, kunne anses for at være fastsat på markedsbaserede vilkår, således at der ikke uretmæssigt blev overført penge fra banken til moderselskabet.

Banken redegjorde overfor tilsynet for den anvendte metode til fastsættelse af købesummen.

Bankens revisor havde i brev af 31. marts 2009 tillige udtalt sig herom. Det fremgik af brevet, at det var revisors opfattelse, at den anvendte metode var hensigtsmæssig og anvendtes i overensstemmelse med sædvanlig praksis. Desuden fandt revisor, at bankens opgjorte afkastkrav på 10,9 procentpoint var udtryk for et rimeligt afkastkrav. Endelig havde bankens revisor konstateret, at man ikke ved gennemgangen af metoden havde identificeret væsentlige forhold, som afveg fra normal praksis.

Endvidere sendte banken en vurderingsberetning af 20. april 2009, som var afgivet af en uafhængig revisor. Det fremgik heraf, at vurderingsopgaven var udført i overensstemmelse med den danske revisionsstandard om andre erklæringsopgaver med sikkerhed med henblik på at opnå høj grad af sikkerhed for revisors konklusion. Revisor havde udtalt sig om både den anvendte værdiansættelsesmetode og den påtænkte købesum. Det var revisors opfattelse, at værdien af de overdragne aktier mindst svarede til det fastsatte vederlag.

3.3.3. På baggrund af en drøftelse i Det Finansielle Virksomhedsråd om bankens store tab forelagde Finanstilsynet i oktober 2009 et notat for Det Finansielle Virksomhedsråd om bankens ledelses egnethed og hæderlighed med følgende hovedelementer:

Målt i forhold til udlån og garantier ultimo 2007 nedskrev banken i 2008 og 1. halvår 2009 samlet 11,8 %. Målt i forhold til egenkapitalen udgjorde nedskrivningerne 17,1 %.

For den samlede pengeinstitutsektor udgjorde nedskrivningerne i samme periode 2,0 % af udlån og garantier samt 22,8 % af egenkapitalen.

Capinordic Bank havde således nedskrevet en forholdsmæssig større andel af udlånene, men havde også haft en forholdsmæssig større egenkapital til at kunne dække risikoen.

Bankens aktivitetsprofil var nichepræget. Konjunkturomslaget i løbet af 2008 havde uden tvivl haft betydelige negative konsekvenser for nogle af bankens væsentlige forretningsområder. Bankens ledelse havde i 3. kvartal 2009 iværksat en justering af den forretningsmæssige strategi og nedbringelse af de løbende omkostninger.

Samlet vurderede tilsynet på det foreliggende grundlag, at resultatudviklingen i Capinordic Bank ikke i sig selv gav tilstrækkelig grund til at fastslå, at et eller flere medlemmer af bankens bestyrelse eller direktion havde udvist en sådan adfærd, at den eller de pågældende personer ikke ville varetage hvervet eller stillingen på forsvarlig måde.

Tilsynet indstillede, at der blev foretaget en fornyet vurdering af spørgsmålet i forbindelse med en planlagt undersøgelse primo december 2009 af bankens væsentligste risikoområder.

Det Finansielle Virksomhedsråd var enig i tilsynets vurderinger.

I januar-februar 2010 fik tilsynet oplysninger om retstvister af et betydeligt omfang, jf. ovenfor, som tilsynet ikke var orienteret om ved undersøgelsen i december 2009. Endvidere konstaterede tilsynet ved denne undersøgelse, at banken ikke havde reageret tilstrækkeligt på Finanstilsynets advarsler om stor risiko på udlånene. Banken havde således kun i et meget lille omfang nedbragt de dårlige udlån, og banken havde ultimo 2008 og primo 2009 påtaget sig nye og forøgede engagementer, som var forbundet med betydelige risici.

Efter tilsynets undersøgelse i december 2009 var der store udskiftninger i bankens direktion og bestyrelse, og banken gik senere konkurs. Det var derfor ikke længere relevant for tilsynet at tage fornyet stilling til ledelsens egnethed og hæderlighed.

3.4. Bankens overdragelse til et datterselskab af Finansiell Stabilitet

Ved mødet den 21. januar 2010, jf. afsnit 3.1.5., med bankens bestyrelse, direktion og revision konkluderede tilsynet, at bankens faktiske solvens formentlig ville være mindre end solvensbehovet. I forlængelse heraf sendte tilsynet den 22. januar 2010 brev til banken, blandt andet med anmodning om, at banken senest den 29. januar 2010 skulle sende nye opgørelser over nedskrivninger og solvensbehov.

Den 25. januar 2010 søgte Finanstilsynet om mandat fra Økonomi- og Erhvervsministeriet til at føre drøftelser med interesserede parter og interessenter med henblik på løsning af bankens økonomiske vanskeligheder.

Finanstilsynet modtog mandatet dateret den 26. januar 2010.

Den 26. januar 2010 havde Capinordic A/S' direktør, revision samt advokat bedt om møde for at orientere tilsynet.

Moderselskabet sigtede efter en gradvis afvikling af banken. Det forudsatte formentlig imidlertid, at der skulle tilføres midler til banken, for eksempel ved at belåne koncernens værdier udover banken, hvilket først og fremmest bestod af formueforvaltning i Sverige.

Sagen kompliceredes af, at hovedparten af bankens indlån stammede fra Sverige. De var dermed omfattet af indskydergarantiordningen, men ikke af den danske statsgaranti i henhold til Bankpakken.

Den 28. januar 2010 afholdtes møde med bestyrelse, direktion og revision i Capinordic A/S, hvor tilsynet orienterede om tilsynets vurdering af bankens situation omkring nedskrivninger og solvensbehov.

Den 29. januar 2010 afholdtes møde med moderselskabets direktør og koncernens revision og advokater, der oplyste, at bankens direktør og kreditchef tillige med flere andre medarbejdere var blevet afskediget, og at bestyrelsessammensætningen var ved at blive ændret, både i banken og i Capinordic A/S.

Capinordic fremlagde på mødet materiale om nedskrivninger og solvensbehov mv. Banken havde opgjort solvensbehovet til 23,28 pct. Bankens faktiske solvens udgjorde 16 pct. Solvensbehovet var opgjort uden reservering af kapital til afdækning af risikoen på retstvister. I nogle creditsager mente banken, at der skulle afsættes mindre kapital end det, Finanstilsynet forlangte.

Finanstilsynet meddelte herefter banken, at tilsynet ville bruge weekenden på at gennemgå materialet, men påpegede, at banken skulle forholde sig til de retstvister, som var anlagt eller varslet mod banken.

Banken havde ved brev af 29. januar 2010 anmodet om en frist på 30 dage til at retablere bankens egenkapital. Tilsynet vurderede, at sagen havde en karakter, som ikke på det foreliggende grundlag gav mulighed for at imødekomme bankens ønske om en frist på 30 dage.

Efter forelæggelse for det Finansielle Virksomhedsråd efter hasteproceduren meddelte tilsynet banken en ny frist til den 3. februar kl. 16.00 til at

udarbejde en solvensopgørelse, som tog højde for risikoen ved retstvisterne.

Fristperiodens længde skulle bl.a. ses i lyset af, at der ifølge banken i bankens svenske filial var en ekspeditionstid på 3 bankdage for udbetaling af indlån før tid, hvilket betød, at der med denne fristperiode ikke ville ske et dræn af likviditet ved et eventuelt run på banken. Endvidere havde banken oplyst, at den inden for få uger ville have et udækket likviditetsbehov, såfremt den ikke kunne opnå ny likviditetstilførsel.

Finanstilsynet meddelte også, at man ville tage stilling til en eventuel fristforlængelse, såfremt banken anmodede herom.

Den 3. februar 2010 afholdtes på ny møde med bankens direktion, revision og advokater.

Banken havde udarbejdet en ny solvensopgørelse, som viste et solvensbehov på 370 mio. kr. svarende til 31,08 %. Banken anmodede samtidig om en udsættelse af fristen til at opfylde solvenskravet frem til enten den 10. eller 17. februar 2010.

Efter forelæggelse for Det Finansielle Virksomhedsråd efter hasteproceduren bevilgede tilsynet udsættelse af fristen frem til den 10. februar 2010. Dette var på betingelse af, at banken ikke ville foretage usædvanlige dispositioner, at banken ikke meddelte eller havde meddelt urigtige eller ufyldstgørende oplysninger, og at der ikke indtrådte begivenheder, som væsentligt ville forringe bankens økonomiske stilling eller indskydernes sikkerhed i fristens løbetid. Det var ligeledes en betingelse, at der ikke ville blive foretaget udbetalinger til fysiske eller juridiske personer, som var nærtstående i forhold til banken, herunder øvrige selskaber i Capinordic-koncernen.

Samtidig skulle der stilles en uigenkaldelig garanti fra moderselskabet på anfordringsvilkår, som skulle dække den del af krav fra indskydere i den svenske filial, som ikke var dækket af henholdsvis danske og svenske indskydergarantiordninger.

Baggrunden herfor var, at ekstraordinære udbetalinger af udækkede indskud ville reducere den dividende, som de tilbageværende svenske indskydere ville opnå i tilfælde af en konkurs.

Moderselskabet skulle endvidere på forhånd erklære, at det ville afstå fra dækning under statsgarantien i henhold til lov om finansiel stabilitet for eventuelle regreskrav, som kunne opstå i forbindelse med garantiforpligtelsen.

Moderselskabets forpligtelser i henhold til den nævnte garanti skulle afdekkes senest den 8. februar 2010, kl. 12.00. Ydermere var det en betingelse, at der på intet tidspunkt i fristens løbetid blev opsagt indlån i den svenske filial, som samlet oversteg et beløb på 100 mio. SEK.

Capinordic A/S stillede garantien om eftermiddagen den 4. februar 2010.

Efter at have vurderet bankens solvensopgørelse fra den 3. februar 2010 meddelte tilsynet den 5. februar 2010 banken, at det var tilsynets vurdering, at banken skulle tillægge 31 mio. kr. til den afsatte kapital til dækning af kreditrisiko og 26 mio. kr. til den afsatte kapital til dækning af risiko på retstvisterne.

Den 6. februar 2010 meddelte bankens advokat, at der var varslet yderligere to retstvister mod banken med yderligere erstatningskrav på 43 mio. kr. De samlede erstatningskrav mod banken kunne dermed opgøres til ca. 430 mio. kr.

Den 8. februar 2010 pantsatte Capinordic A/S aktierne i Monetar Pensionsforvaltning AB samt Capinordic Asset Management AB til Finanstilsynet til afdækning af den stillede garanti overfor svenske indskydere.

Den 10. februar 2010 anmeldte Capinordic Bank A/S selv betalingsstandsning og indleverede samtidig sin banklicens. Capinordic A/S' ledelse begrundede det med, at man havde konstateret forøgede nedskrivninger og øget reservation til retstvister. Bestyrelsen i Capinordic A/S havde på et bestyrelsesmøde samme dag revurderet situationen og var kommet til den konklusion, at det ikke var muligt at stille det nødvendige kapitalberedskab til rådighed for Capinordic Bank A/S på det foreliggende grundlag.

Den 11. februar 2010 begærede Finanstilsynet banken konkurs.

Finansieringsselskabet af 11/2 2010 A/S, som er et datterselskab af Finansiell Stabilitet, indgik den 11. februar 2010 aftale med kurator i boet efter Capinordic Bank A/S om overdragelse af bankens aktiver i Danmark. Overdragelsen omfattede også bankens tilknyttede virksomheder, herunder Dansk O.T.C. Fondsmæglerselskab A/S. Endvidere blev bankens medarbejdere og alle forpligtelser vedrørende disse overtaget.

3.5. Finanstilsynets undersøgelser af en række forhold i banken

I perioden op til og umiddelbart efter Capinordic Banks konkurs modtog Finanstilsynet underretninger fra to banker om mulig overtrædelse af værdipapirhandelslovens § 35, stk. 1 (insiderhandel) ved handel med aktier i Capinordic A/S. Handlerne blev foretaget i perioden op til Capinordic

Banks konkurs. Finanstilsynet iværksatte på baggrund af henvendelserne en undersøgelse af de nærmere omstændigheder.

På baggrund af undersøgelserne indgav Finanstilsynet i juni 2010, efter forelæggelse for Fondsrådet, politianmeldelse mod en person fra den tidligere ledelse i Capinordic-koncernen for misbrug af intern viden ved en række handler med aktier i Capinordic A/S.

Finanstilsynet undersøger også, om Capinordic Bank har foretaget kursmanipulation med Capinordic A/S-aktien. Eventuelle politianmeldelser vil ske efter forelæggelse for Fondsrådet.

Finanstilsynet har endvidere undersøgt en række øvrige forhold i forløbet op til bankens konkurs, herunder om der er begået forsømmelser af bankens direktion, bestyrelse og eksterne revision. I den type sager vil Finanstilsynet forelægge eventuelle politianmeldelser for Det Finansielle Virksomhedsråd. På nuværende tidspunkt er det ikke muligt at oplyse nærmere om undersøgelserne.

Finansieringsselskabet af 11/2 2010 A/S offentliggjorde 3. august 2010 konklusionerne fra en advokatundersøgelse. Oplysningerne indgår i Finanstilsynets vurderinger.

Hvorvidt der kan gøres et erstatningsansvar gældende vil være et civilretligt spørgsmål, som Finanstilsynets undersøgelser ikke omfatter. Dette er omfattet af Finansieringsselskabet af 11/2 2010 A/S' advokatundersøgelse.